

PLA DE MESURES DE FOMENT ALS MÀSTERS UNIVERSITARIS

CURS 2012-2013

INFORME FINAL DEL MASTER UNIVERSITARI EN CIÈNCIES JURÍDIQUES

ABRIL 2014

*Autor de l'informe: Josep Lluís Martí,
coordinador del Màster*

*DEPARTAMENT DE DRET
(aprobat per la Comissió de Postgrau del
Departament el dia 2 de maig de 2014)*

Títol: Màster Avançat en Ciències Jurídiques

Codi: 4311062

Procés de verificació: MO2007-00304 i RD1393 (autoritzat per la AQU el curs 2007-8, i verificat per la ANECA al 29/10/2009)

Modificacions substancials posteriors: No

Alumnes de nou ingrés: 35 (curs 2013-14)

Alumnes totals: 55 (curs 2013-14)

Edicions impartides: 7 (des del curs 2007-8)

Curs d'inici: 2007-8

Coordinador: Dr. Josep Lluís Martí

Director del Departament: Dr. Alejandro Sáiz Arnáiz

Informació pública disponible:

<http://www.upf.edu/masterdret/>

<http://www.upf.edu/masterdret/informacio/>

Dades indicadors de la titulació:

http://www.upf.edu/universitat/upf_xifres/indicadors/matmas.html

Sistema Intern de Garantia de Qualitat 6Q

ÍNDEX

Q1. Demanda, Accés i Matrícula

El curs 2012-2013 del Màster Avançat en Ciències Jurídiques va ser el primer curs on vam començar a sentir algunes conseqüències de la crisi econòmica general en el nivell de la demanda del nostre programa. Així, el número de pre-inscripcions va patir una forta caiguda, de 241 el curs 2011-2012 a 158 al curs 2012-2013. Això implica que la taxa de pre-inscripcions per plaça ofertada ha caigut de 4/1 a 2.6/1. Cal mencionar, però, que el número de pre-inscripcions que havíem tingut als cursos 2010-2011 i 2011-2012, de prop de 250, era irreal, doncs una gran quantitat d'elles mai arribaven a completar el lliurament de documentació o no reunien els requisits d'admissió, de manera que no eren mai seriosament considerats. Així que la caiguda es devia més a una racionalització del procés d'admissió (gràcies, per exemple, a demanar una petita taxa de 30 euros per a formalitzar la sol·licitud).

El descens en el número de pre-inscripcions es va reflectir també en el número d'estudiants acceptats, que van passar de 97 al curs 2011-2012 a 58 al 2012-2013. Cal comentar que pràcticament es van admetre a tots aquells estudiants que havien completat la sol·licitud i pagat els drets d'admissió. Com ja havíem detectat en cursos anteriors, i com havíem esmentat als informes de seguiment corresponents, un percentatge considerable d'estudiants acceptats finalment no completaven la matrícula. Per aquesta raó, portàvem dos cursos acceptant una gran majoria dels candidats que completaven la sol·licitud. Per tant, el descens en el número d'admissions no reflecteix un criteri d'enduriment per part nostra, sinó el descens en el número de sol·licituds completades.

Tot i les caigudes ja esmentades en el número de pre-inscripcions i d'estudiants acceptats, el número d'estudiants matriculats pràcticament no va tenir cap variació. Igual que ja havia passat al curs 2011-2012, el curs 2012-2013 es van matricular 57 nous estudiants al programa, i el número total d'estudiants, que inclou els que segueixen el programa en modalitat bienal i alguns repetidors, va passar a ser de 68, tres més que al curs anterior. Per tant, podem seguir afirmant el que ja havíem dit a l'informe del curs anterior, que el **Màster Avançat en Ciències Jurídiques es consolida com un programa amb èxit de convocatòria i amb un número d'estudiants molt elevat.**

DEMANDA, PREINSCRIPCIONS, ACCEPTACIONS I MATRÍCULA

		2009-10	2010-11	2011-12	2012-13
Places ofertades (O)		60	60	60	60
Preinscripcions (D)	Total	149	253	241	158
	D/O	2,5	4,2	4,0	2,6
Acceptacions (A)	Total	68	70	97	58
	A/O	1,1	1,2	1,6	1,0
Matrícula nou accés (M)	Total	66	44	57	57
	M/O	1,1	0,7	1,0	1,0
Matrícula total		78	64	65	68
Matrícula a temps parcial		*	*	*	19

Respecte el perfil dels estudiants matriculats, es dispara una tendència que ja era ascendent en les darreres edicions cap a l'increment de la seva qualitat, internacionalització i diversitat. Segueix havent una majoria de dones (53%) tot i que puja el percentatge d'homes (47%). També s'incrementa una tendència cap a tenir més estudiants de 25 a 29 anys, que són més de la meitat (53%), en detriment dels estudiants més joves que acaben de finalitzar els seus estudis de grau, sent menors de 25 anys (10%), i també dels més grans, dels d'entre 30 i 34 (ara 25%), i els de 35 o més (12%). Però la dada més significativa és l'augment considerable dels estudiants estrangers, que ja són més del 70% del total. D'Espanya només provenien un 29% dels nous estudiants, per un 20% provinents de la resta d'Europa, que és l'origen que més s'incrementa, quadruplicant-se en un any. De Llatinoamèrica segueixen sent quasi el 50% dels nostres estudiants. I per primer cop hem tingut un estudiant provinent d'Àsia.

Per a nosaltres aquestes dades són molt importants, perquè consoliden ja d'una manera molt contundent el perfil internacional del Màster, i per primer cop ens situa com un programa capaç d'atreure estudiants europeus. De fet, en l'informe de seguiment del curs anterior havíem identificat la manca d'estudiants europeus com un dels punts dèbils que volíem millorar, i es pot concloure que en el curs 2012-2013 s'han acomplert els objectius a aquest respecte, fins i tot per damunt de les nostres expectatives.

PERFIL MATRICULATS

	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13
--	---------	---------	---------	---------

Sexe (%)	Dona	50,0	59,4	63,1	52,9
	Home	50,0	40,6	36,9	47,1
Edat (%)	<25	21,8	34,4	16,9	10,3
	25-29	16,7	25	36,9	52,9
	30-34	30,8	23,4	30,8	25
	>= 35	30,8	17,2	15,4	11,8
Nacionalitat (%)	Espanya	39,8	51,6	44,6	29,4
	UE	15,4	9,4	4,6	20,6
	Europa (no UE)	1,3	1,6	1,5	-
	Amèrica del Nord	43,6	37,5	46,2	48,5
	Llatinoamèrica	-	-	1,5	1,5
	Àsia	-	-	1,5	-
	Àfrica i resta món	25,6	31,3	20	10,3
Universitat procedència (%)	UPF	11,5	14,1	20	13,2
	Catalana	5,1	9,4	4,6	5,9
	Espanyola	16,7	7,9	6,2	13,2
	UE	-	1,6	-	-
	Europa (no UE)	41,0	35,9	47,7	55,9
	Amèrica del Nord	-	-	1,5	1,5
	Llatinoamèrica	-	-	-	-
	Àsia	-	-	-	-
	Àfrica i resta món	-	-	-	-

Entre els perfils acadèmics o professionals dels candidats, cal destacar que el perfil d'estudiant molt jove, acabat de graduar, suposa ja un percentatge pràcticament residual, mentre que es consoliden dos perfils diferents: els estudiants que ja fa uns quatre o cinc anys que es van graduar i que han acumulat alguna experiència laboral abans d'accedir al Màster, i aquells que són ja professionals consolidats del món del dret, entre ells jutges, registradors o advocats amb experiència d'entre 5 i 10 anys, i que busquen renovar o reciclar coneixements jurídics. Aquesta és també una bona notícia, atès que els estudiants d'aquests dos perfils estan millor preparats, tenen una idea més clara dels seus interessos, i es prenen amb més interès i exigència els estudis del programa.

Q2. Rendiment

Respecte el rendiment dels estudiants, és important distingir les dades quantitatives de que disposem respecte les taxes de graduació, abandonament i rendiment pròpiament dit, de les impressions qualitatives que els diferents professors de les assignatures impartides ens han fet arribar.

Respecte les primeres, les dades quantitatives, hem de començar dient que la taxa de rendiment, és a dir, el volum de crèdits superats en relació a aquells matriculats, ha caigut lleugerament del 96% al 92%. No és una caiguda massa significativa, i cal recordar que la taxa del curs 2012-2013 segueix sent la segona més alta en els cinc anys d'existència del Màster. I també cal observar que de fet s'han superat més crèdits, en termes absoluts, respecte l'edició anterior, però la baixada de la taxa es deu principalment a un increment notable del número de crèdits matriculats. I per últim, de fet ja dèiem en el darrer informe de seguiment que no esperàvem que aquesta xifra es mantingués tant alta. De fet pensem que tota taxa de rendiment que es mantingui fregant el 90% és molt positiva, i que una xifra molt superior pot indicar una manca d'exigència acadèmica.

TAXA DE RENDIMENT

Cohort d'accés	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13
Crèdits matriculats	3.602	4.115	3.056	3.296	3.602
Crèdits superats	3.065	3.658	2.582	3.168	3.327
Taxa de rendiment (crèdits superats / crèdits matriculats)	85,09	88,89	84,49	96,12	92,37

En canvi, la taxa de graduació, és a dir, el percentatge d'estudiants que finalitzen i superen el programa en el temps previst (1 o 2 anys, segons sigui la modalitat anual o bienal) o bé en el temps previst més 1, sí que ha caigut considerablement. Ha passat del 87% del curs 2011-2012, que havia de fet batut el nostre rècord a l'alça, a un 65%, la xifra més petita en aquests cinc anys d'història. Tot i així, 38 estudiants es van graduar en l'any que tocava, però en termes percentuals s'ha produït un retrocés considerable. Aquesta és, certament, una dada negativa. En principi estem orgullosos de que el programa mostri un nivell d'exigència considerable. Però és evident que hem de tenir per objectiu aconseguir graduar en el any que toqui a un percentatge més alt dels nostres

estudiants. Per tant, ens marquem l'objectiu d'incrementar aquesta taxa a un 75% pel proper curs.

Per altra banda, la manera de conciliar aquesta caiguda notable amb la caiguda moderada de la taxa de rendiment és que en el curs 2012-2013 un número relativament alt d'estudiants no van poder-se graduar perquè no els hi faltaven a cadascun d'ells alguns pocs crèdits. Mentre que el curs anterior un percentatge més alt d'estudiants es van poder graduar, però aquells que no ho van fer van deixar penjats molts més crèdits. Creiem que aquesta lectura desvetlla en sí mateixa un símptoma positiu, ja que els estudiants que no aconsegueixen graduar-se perquè els hi falta una o dues assignatures normalment les superen al curs següent, i per tant aconsegueixen en qualsevol cas el títol de Màster.

Justament, no tenim encara dades dels estudiants del curs 2012-2013 que puguin graduar-se en el temps previst més un any, ja que si ho fan ho faran a setembre de 2014. Però en canvi, sí tenim dades d'aquells del curs 2011-2012 que van poder-se graduar o bé en l'any corresponent o en aquell any +1, i el percentatge total puja al 91%, cosa que permet comprovar que els recursos invertits en el programa donen els seus fruits amb més de 9 de cada 10 estudiants matriculats.

GRADUACIÓ I TAXA DE GRADUACIÓ

Cohort d'accés	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13
Matriculats	62	67	44	56	58
Graduats en t	44	44	31	49	38
% Graduats en t	71,0	65,7	70,5	87,5	65,5
Graduats en t+1	9	13	5	2	
Taxa de graduació (%) (graduats en t i t+1 / matriculats)	85,5	85,1	81,8	91,1	

Finalment, **la taxa d'abandonament** que mesura el percentatge d'estudiants que han abandonat el programa definitivament, i que per tant no s'han graduat en el temps previst més 1, i tampoc segueixen matriculant els crèdits que tenen pendents, ha augmentat notablement respecte la del curs 2011-2012. Ha passat del 4% a quasi el 9%. No obstant, cal advertir que la taxa d'abandonament del curs anterior era anormalment baixa, com demostra el fet que la segona més baixa en la nostra història havia estat del 12%. Per tant, de fet la taxa del 2012-2013 no és gens dolenta, doncs és ara la segona

més baixa que hem tingut, i està a més de 3 punts per sota de la tercera. Parlant en termes absoluts, tot el que baixi del 10% en taxa d'abandonament ens sembla un èxit.

ABANDONAMENT

Cohort d'accés	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13
Matriculats	62	67	44	56	58
Abandonaments	9	8	7	2	5
Total abandonament (%) (abandonaments / matriculats)	14,5	11,9	15,9	3,6	8,6

Passem ara a les dades qualitatives, basades principalment en les observacions dels professors que han impartit les assignatures del programa, així com els que han participat en els comitès avaluadors dels treballs de fi de màster. Podem continuar dient, un any més, que el nivell dels estudiants és encara superior al d'edicions anteriors i es consolida una tendència de millora que es materialitza any rere any. De fet, les dades objectives que hem examinat en les pàgines anteriors són normalment cegues a aquest increment de qualitat, doncs és natural que els nivells d'exigència del professorat es vagin ajustant a la qualitat dels estudiants i a la forma en que aquests responen. Però de fet l'increment de qualitat ha estat molt significatiu en aquests cinc anys, i també considerable del curs 2011-2012 al 2012-2013.

La seva implicació a les classes, la participació, l'assistència a seminaris i altres activitats complementaris no obligatoris i el seu rendiment en exàmens o treballs és de manera generalitzada força alt, i en tot cas superior al d'anys anteriors. Aquesta diferència amb el curs anterior s'explica per diversos motius. Primer, per l'increment de l'edat i del perfil professional dels estudiants que sí hem mencionat abans. Segon, també ja esmentat, per l'increment d'estudiants europeus de major qualitat. I finalment, per un augment del percentatge d'estudiants més brillants i excel·lents, més una reducció dels estudiants més dolents i amb *background* més dèbil, mentre que s'han mantingut més o menys estables el gruix dels estudiants mitjans.

L'objectiu més important que ens marquem pel proper curs és l'augment de la taxa de graduació, mentre mantenim estables la taxa de rendiment i la d'abandonament.

Q3 Satisfacció docent

Els estudiants han manifestat, en línees generals, una alta satisfacció amb els estudis rebuts. Aquesta satisfacció es pot quantificar objectivament atenent les enquestes realitzades d'avaluació del professorat. Però el resultat d'aquestes enquestes ha de ser completat amb allò que els estudiants han comunicat verbalment tant a la secretaria com al coordinador del Màster.

Respecte els resultats de les enquestes, mencionarem les mitjanes de valoracions de les 30 assignatures i els seus professors. La mitjana del programa a la pregunta sobre la satisfacció en la docència en les classes magistrals ha estat d'un 8. La mitjana de valoració de les classes pràctiques ha estat d'un 8.29. La mitjana de valoració dels seminaris i altres activitats docents ha estat del 7,86. La mitjana de valoració de cada assignatura en el seu conjunt ha estat d'un 8. La mitjana de valoració dels professors ha estat del 8.54. I finalment la mitjana de la satisfacció amb la docència rebuda ha estat del 8,47. Per tant, la majoria dels indicadors es troben per damunt del 8. No obstant, ens agradaria que aquesta satisfacció fos encara superior, així que intentarem que a les properes edicions aquestes mitjanes vagin pujant. Cal afegir també que de les 30 assignatures més d'un terç han obtingut valoracions superiors al 9, i que dels quasi 40 professors que han impartit docència més del 40% havien també superat el 9. I per últim val la pena mencionar que no hi ha cap assignatura que hagi estat valorada amb menys d'un 6, i que cap professor ni cap assignatura a cap pregunta ha obtingut menys d'un 5.

En definitiva, es tracta de valoracions força altes que mostren com la satisfacció general dels estudiants ha estat també molt alta. Cal dir que el mateix tipus de valoració es pot fer atenent al que els estudiants han expressat verbalment en comunicació directa al coordinador, a les secretàries del programa o directament al professorat. Tot i que han vingut també a expressar queixes sobre aspectes puntuals de la docència o la organització del Màster, en general les seves valoracions eren molt bones.

En les enquestes de satisfacció individuals vam trobar alguns casos puntuals de queixa dels estudiants respecte el funcionament d'alguna assignatura. Quan succeeix això el coordinador té una entrevista amb el professor afectat per a valorar la importància de la incidència i identificar les formes de millora de l'assignatura o de la docència. Cal advertir, però, que això només va ocórrer en una ocasió al curs 2012-2013.

Identifiquem com aspectes a millorar el que cap de les mitjanes arriba a 9, cosa que seria el nostre objectiu pel proper curs. També voldríem que cap assignatura obtingués una valoració inferior al 7. Però hi ha un altre punt dèbil més important, i és que algunes de les enquestes de satisfacció d'algunes assignatures han rebut un número de respostes massa petit, arribant a ser en un cas d'una sola persona (que va puntuar amb un 10 a totes les preguntes). Des de la universitat i des de la coordinació estem fent esforços per a que els estudiants entenguin la importància de respondre massivament les enquestes, i esperem millorar aquestes dades en les edicions futures.

Q4 Pràctiques externes, mobilitat i inserció laboral

El Màster Avançat en Ciències Jurídiques no contempla des de l'edició 2010-2011 la realització de pràctiques externes, degut a les dificultats a trobar llocs interessants on desenvolupar aquestes pràctiques. La realització del treball de fi de màster amb un valor de 15 crèdits es va canalitzar per tant, com en l'edició anterior, cap a la realització d'un treball de recerca.

Respecte la mobilitat, el curs 2012-2013 es va continuar amb el programa d'intercanvi CIEL iniciat al curs anterior i que agrupa sis universitats europees (University College Dublin, University of Maastricht, University of Antwerpen, University of Toulouse II, University of Mannheim i Universitat Pompeu Fabra), permetent que estudiants que realitzin una part dels crèdits en una altra de les universitats de la xarxa rebin un títol propi, a més de l'oficial, en *Commercial International and European Law*. En el marc d'aquest programa, la nostra estudiant Ines Teixeira va poder estudiar un semestre a la University College Dublin i va fer un Treball de Fi de Master amb co-tutoria d'un professor de la UPF i un altre de la UCD, obtenint així aquest certificat propi conjunt de les sis universitats. Per tant, vam poder superar un dels punts dèbils que havíem identificat a l'informe del curs anterior. Tanmateix, la UPF va rebre tres estudiants, provinents de la Universitat d'Antwerpen, de la Universitat de Toulouse i de la Universitat de Mannheim. Aquest programa d'intercanvi s'està consolidant i totes les universitats participants tenen la ferma voluntat d'enfortir-lo i estendre'l en el futur.

Q5 Propostes de millora i innovació

El Màster Avançat en Ciències Jurídiques va consolidar al curs 2012-2013 la reducció notable d'assignatures que ja havia realitzat al curs 2011-2012 (quan va passar de 42 a 29), estabilitzant-se en 30 assignatures, i tenint en compte que totes elles són optatives. La reducció va permetre optimitzar els recursos i evitar la dispersió dels estudiants, que en alguns casos donaven assignatures amb molts pocs estudiants matriculats. De fet, la UPF ha seguit aplicant el seu límit mínim de 10 estudiants per assignatura, i al curs 2012-2013 no va afectar a cap de les assignatures ofertades, que per tant es van poder impartir totes.

Entre les millores que es van realitzar el curs 2012-2013 cal mencionar la incorporació d'una assignatura amb títol Comparative Law: New Trends in Legal Science, dissenyada per a ser impartida per professors convidats de màxim prestigi internacional. A l'edició 12-13, el professor convidat va ser Nuno Garoupa, de la University of Illinois, que va impartir un curs sobre Comparative Law and Economics. Aquesta va ser una de les accions preses per a aprofundir en la internacionalització del programa, i va tenir un èxit molt considerable.

Per altra banda, a partir d'aquest curs s'ha intentat que els professors de les assignatures enviessin tots els programes docents detallats, amb una planificació setmanal de la docència i de les lectures obligatòries, sis mesos abans de l'inici de les classes, per a publicar-los en obert al web del Màster. El coordinador també ha tingut reunions amb alguns dels professors per a explorar formes d'innovació docent, bàsicament en la incorporació de materials audiovisuals provinents de MOOCs. Cal mencionar també que la formació del professorat és molt elevada, doncs més del 40% dels professors que han impartit classe al Màster són Catedràtics d'Universitat.

També es va aprovar una modificació no substancial del Pla d'Estudis per part de la Comissió de Postgrau del Departament de Dret, i més tard per la Comissió de Postgrau de la UPF, per a entrar en vigor al curs actual, 2013-2014. El contingut concret d'aquesta modificació era el següent:

INFORME DE MODIFICACIONS DE LA MEMÒRIA VERIFICADA

Estudis: Màster Universitari en Avançat en Ciències Jurídiques

Període/curs acadèmic: 2012-2013

MODIFICACIÓ 1

Descripció: S'acorda modificar la memòria de verificació del màster universitari Avançat en Ciències Jurídiques en els següents termes:

1. S'aprova canviar la denominació de les següents assignatures de caràcter optatiu:

· L'assignatura 31669- The Idea of Labor Law passa a denominar-se Constructing the Idea of Labor Law in a Globalized Economy (La Construcció de la idea del dret del treball en una economia globalitzada)

· L'assignatura 31670- Changing Policies in the Erosion of Labor Law passa a denominar-se The Erosion of Labor Rights and the Recommodification of Work (L'erosió dels drets laborals i la recomodificació del treball).

· L'assignatura 31303- Dret Internacional del Medi Ambient passa a denominar-se International Law on Sustainable Development (Dret Internacional del desenvolupament sostenible).

2. S'aprova canviar el trimestre d'impartició de les següents assignatures de caràcter optatiu:

· L'assignatura 31674- Model of Justice and Human Rights passa d'impartir-se al segon trimestre a impartir-se al primer trimestre.

· L'assignatura 31555- Negocis Civils Immobiliaris passa d'impartir-se al tercer trimestre a impartir-se al primer trimestre.

· L'assignatura 31549- Dret a la Contractació Mercantil passa d'impartir-se al segon trimestre a impartir-se al tercer trimestre.

· L'assignatura 31303- International Law on Sustainable Development passa d'impartir-se al primer trimestre a impartir-se al tercer trimestre.

· L'assignatura 31673- Advanced Course on Tort Law passa d'impartir-se al primer trimestre a impartir-se al segon trimestre.

Autorització UPF: Acord de la Comissió d'Ordenació Acadèmica de 17 de juliol de 2013

Entrada en vigor de la modificació: Curs acadèmic 2013-2014

Comunicació de la modificació a l'informe de seguiment dels estudis

CQUID: 15 d'octubre de 2013

Finalment, durant el curs 2012-2013 es va continuar amb el grup de treball que té per objectiu dissenyar una reforma en profunditat del Màster Avançat en Ciències Jurídiques, després de més de cinc anys de la seva creació, així com de la creació d'un nou Màster en anglès en dret global i europeu. Durant el curs 2013-2014, de fet, aquest

grup ha completat la seva tasca i ha presentat al Consell de Departament el seu pla de reforma del màster actual, així com l'embrió del pla d'estudis del màster nou, com ja quedarà constància a l'informa de seguiment corresponent.

Q6 Gestió i atenció a la comunitat

La reducció d'assignatures que ja havíem realitzat al curs 2011-2012 però que es va consolidar al curs 2012-2013 ha permès, tal i com ja vam dir, reduir la complexitat de la gestió del Màster. Per altra banda, l'experiència acumulada ja durant cinc cursos també ha permès anar resolent problemes i millorant aspectes específics de la coordinació i gestió del programa. Per altra banda, l'alt número d'estudiants segueix sent un factor de complexitat considerable. A més, l'increment de la qualitat dels estudiants i per tant de la seva exigència ha portat també associades unes expectatives més altes per part seva respecte el nivell d'atenció per part del professorat i de la coordinació, que hem intentat satisfer i complir.

Hem seguit amb el model d'atenció personalitzada, al qual ha contribuït també la col·laboració de l'assistent de la coordinació. En aquest sentit, l'anterior assistent, la Tania Reneaum va deixar pas a una nova assistent, Claudia Patricia Alvarado, que ha estat d'una gran ajuda en les tasques de gestió i atenció.

Els estudiants han seguit queixant-se de la normativa de gestió de la matriculació de les assignatures del Màster que restringeix temporalment el període per a modificar la matrícula a finals de desembre, i que per tant no permet la modificació de la selecció d'assignatures un cop finalitzat el primer trimestre. Molts reclamen que es pugui modificar la matrícula, ni que sigui només per ampliar-la, fins a començaments de cada trimestre.

Finalment, el sistema SGIQ de la UPF que ha permès fer aquest seguiment anual del màster en els darrers anys ha fet possible que ja tinguem un número considerable d'informes amb dades relatives a cada edició del programa que permetran en el futur fer-ne una avaluació global més sistemàtica. Tot i així, penso que l'estructura de l'informe es podria simplificar una mica més, per tal de reduir la feina burocràtica que implica.